

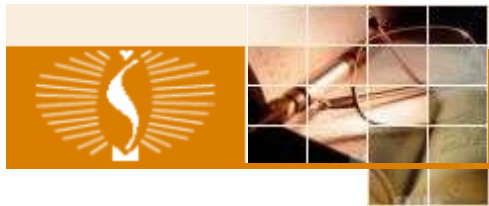

Žemės ūkio ir kaimo specialistų rengimo bei žemės ūkio mokslo plėtros aktualijos

Švietimo ir mokslo ministerija

2010 m. sausio 22 d.

Turinys:

- Žemės ūkio ir kaimo specialistų rengimas profesinėse mokyklose
- Žemės ūkio ir kaimo specialistų rengimas aukštosiose mokyklose
- Išvados dėl specialistų poreikio ir rengimo
- Žemės ūkio mokslų plėtra

Lietuvos Respublikos
švietimo ir mokslo ministerija

Žemės ūkio ir kaimo specialistų rengimas profesinėse mokyklose

Žemės ūkio ir kaimo profesinio mokymo programų vykdymas 2009/2010 m. ir anksčiau

- Šias programas šiais metais vykdo **37** profesinės mokyklos
- Siūlomas šių programų skaičius **53**, faktiškai mokosi pagal **16** programų
- Iš **47309** visų besimokančių profesinėse mokyklose mokinių – mokosi pagal šias programas - **8,9 %** : iš viso – **4194** mokiniai (2008/2009 – 3938 mokiniai)

Darbininkų, parengtų profesinėse mokyklose pagal žemės ūkio ir kaimo profesinio mokymo programas :

2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m. (LAUKIAMAS)
554	368	426	413	532

Kai kurių žemės ūkio ir kaimo profesinio mokymo programų populiarumas

Specialybė	Mokinių skaičius	Dalis procentais
Technikos priežiūros verslo darbuotojas	1724	41
Technikos šaltkalvio remontininko	777	18,5
Kaimo turizmo organizatorius	315	7,5
Žirgininkystės verslo darbuotojo	212	5,3
Agroserviso darbuotojo	160	4
Miškininkystės verslo darbuotojo	151	3,6
Žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo	118	2,8

ES Struktūrinių fondų lėšomis, bus steigiami sektoriniai praktinio mokymo centrai

Sektoriniai praktinio mokymo centrai sudarys galimybes:

- mokiniam, besimokantiems pagal atskirų sektorių profesinio mokymo programas ir pirminius praktinius įgūdžius įgijus savo profesinėse mokyklose, baigiamuosius įgūdžius įgauti gerai aprūpintuose naujausia technika ir technologijomis sektoriniuose praktinio mokymo centruose;
- sureguliuoti investicijas į profesinių mokymo įstaigų praktinio mokymo bazes atitinkamai pagal profesinių mokymo įstaigose besimokančiųjų srautus, nes nėra galimybių, o ir tikslingumo, visose mokyklose turėti naujausią techniką, technologijas.

Sektoriniai praktinio mokymo centrai

Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriaus
Sektoriniai praktinio mokymo centrai bus kuriami:

- VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykloje;
- Šilutės žemės ūkio mokykloje;
- Joniškio žemės ūkio mokykloje;
- Marijampolės profesinio rengimo centro Kudirkos Naumiesčio skyriuje

Kas darytina populiarinant žemdirbiškas profesijas?

Profesinės mokyklos vykdo profesinio orientavimo darbus, populiarinant žemdirbiškas profesijas

Tai aktyviau galėtų vykdyti:

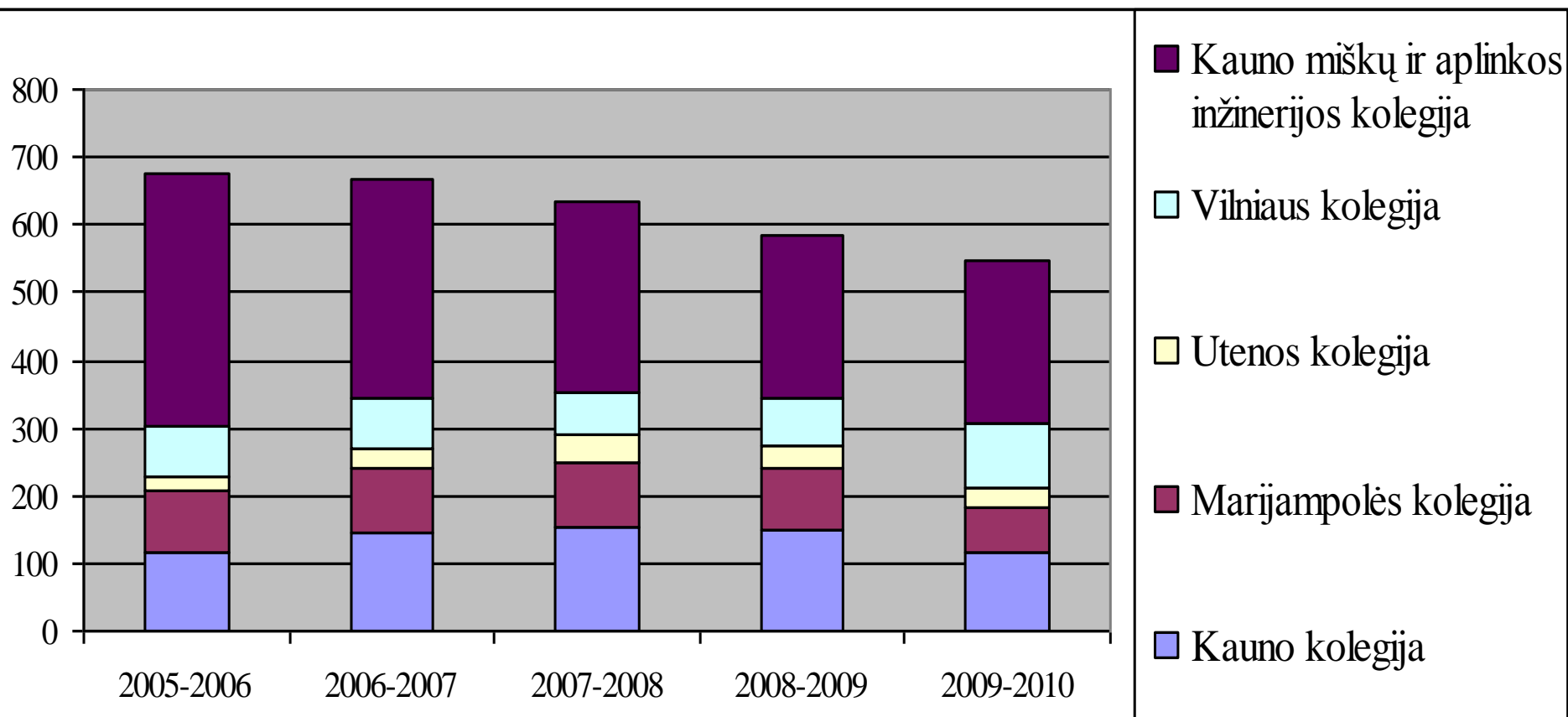
- Žemės ūkio rūmai
- ūkininkų sąjunga ir kitos asocijuotos žemdirbiškos organizacijos
- kaimo bendruomenės
- vietos veiklos grupės

Žemės ūkio ir kaimo specialistų rengimas aukštosiose mokyklose

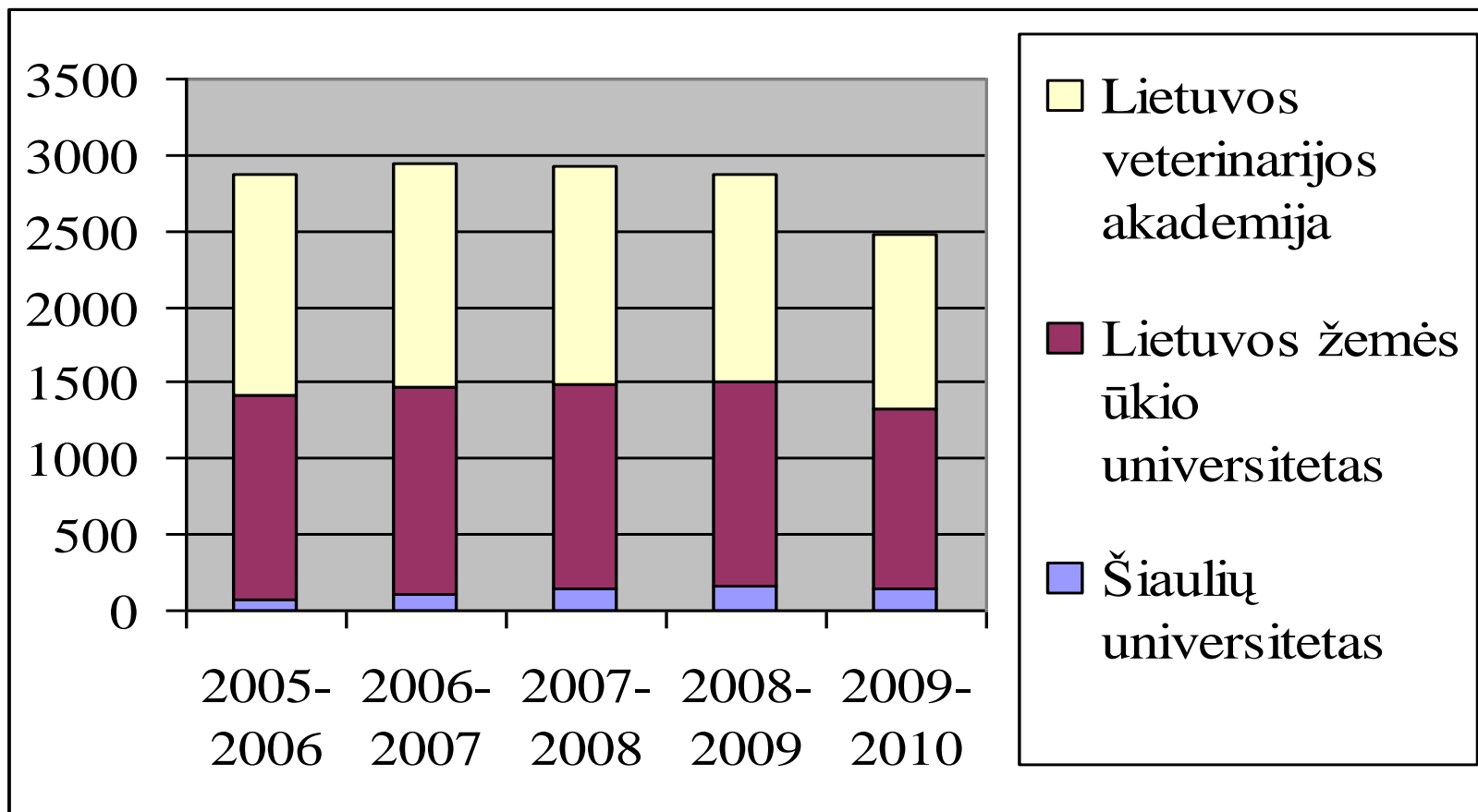

I pakopos žemės ūkio specialistų rengimas kolegijose 2005 – 2009 m.

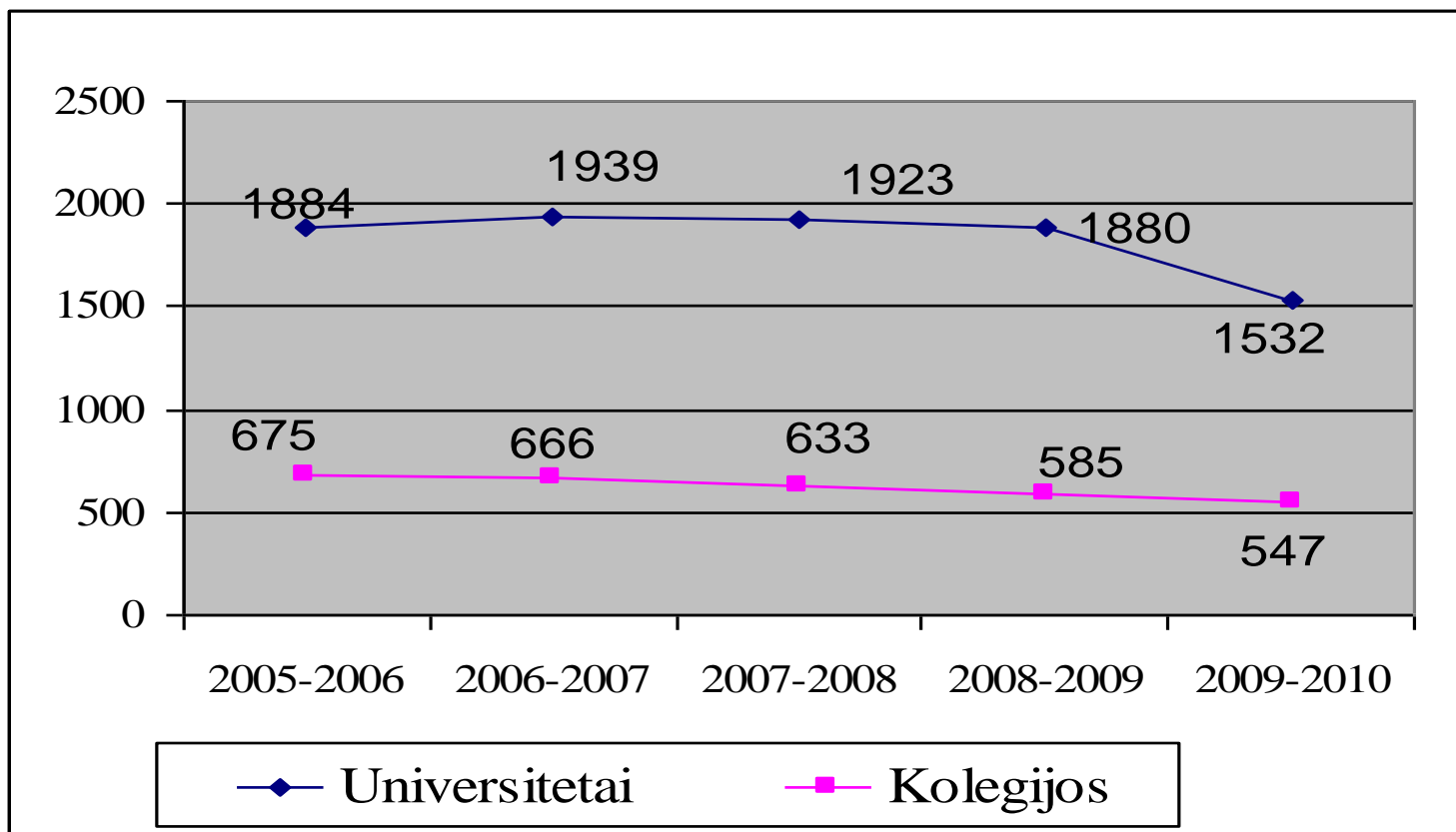

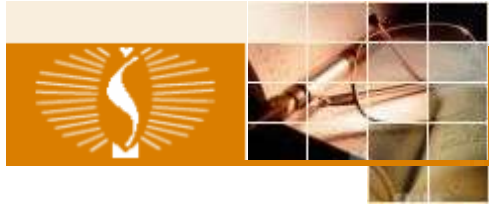
I pakopos žemės ūkio specialistų rengimas universitetuose 2005 – 2009 m. m.

I pakopos žemės ūkio specialistų rengimas kolegijose ir universitetuose 2005 – 2009 m. m.

Lietuvos Respublikos
švietimo ir mokslo ministerija

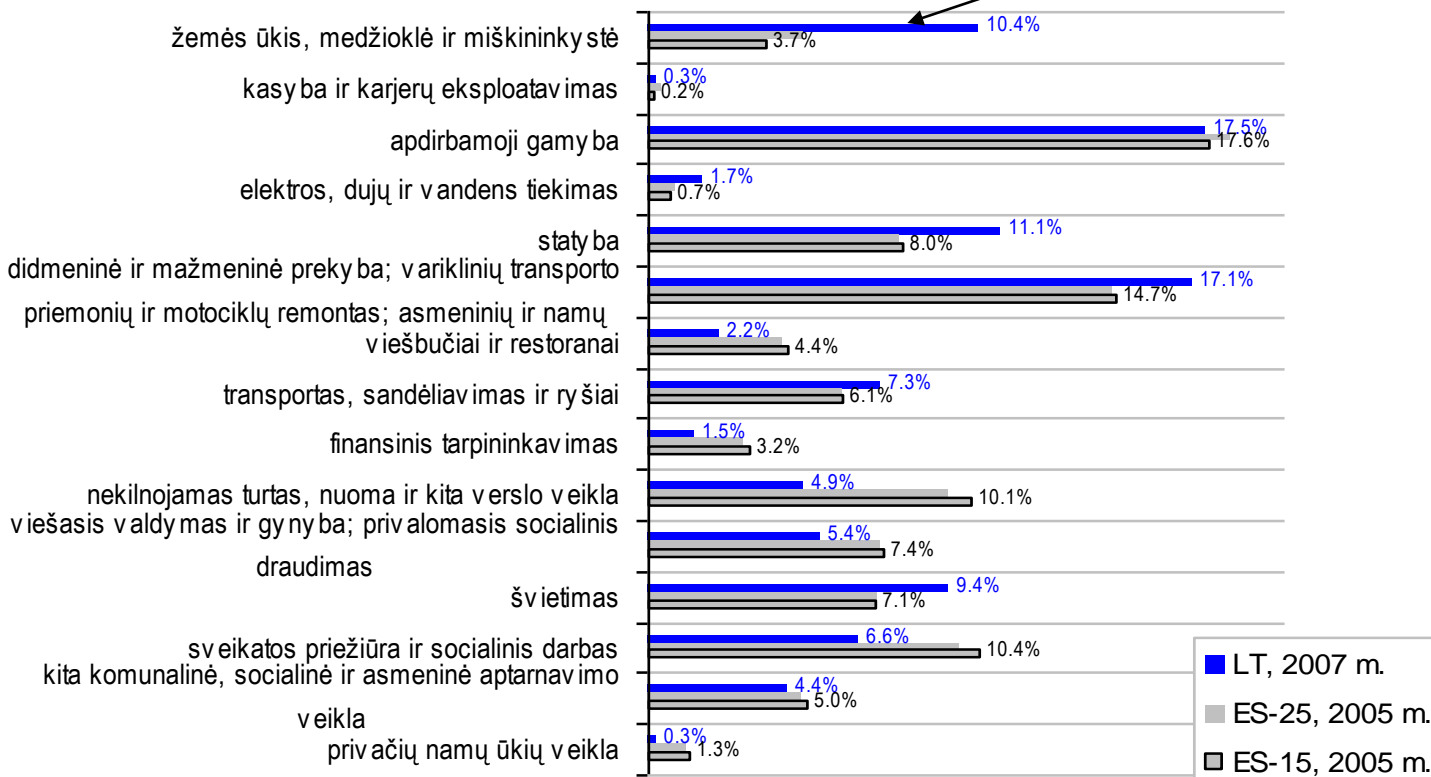

Išvados dėl specialistų poreikio ir rengimo

Užimtumas Lietuvoje/ES pagal sektorius

3.1 pav. Užimtųjų struktūra pagal sektorius: Lietuva ir ES

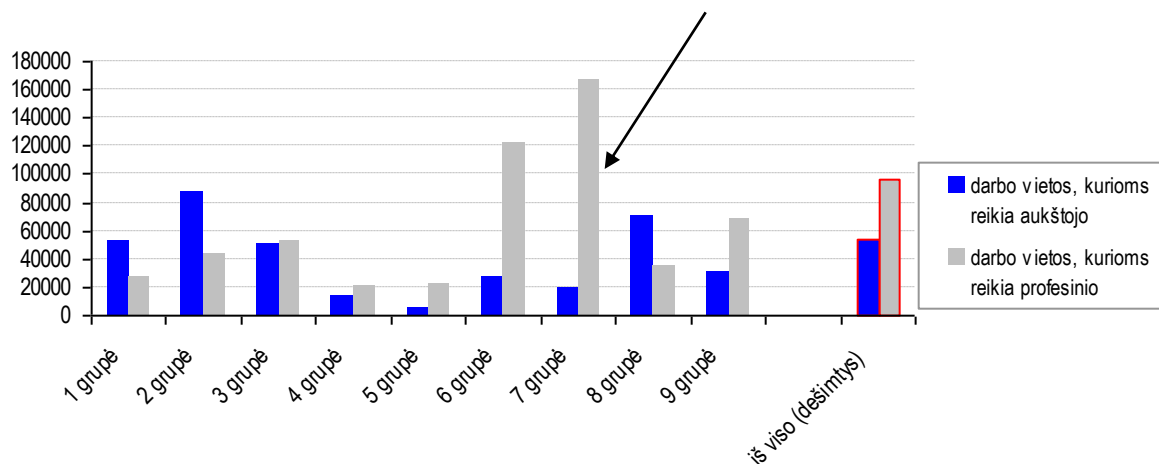
Lietuvoje žemės ūkio sektoriuje užimtųjų 2,5 karto daugiau nei ES vidurkis.

Didinant darbo našumą užimtumas žemės ūkio sektoriuje turėtų mažėti

Užimtumas pagal išsilavinimą

3.4 pav. Užimtumas pagal ŠSG 2006 m. Lietuvoje

7 grupė:

žemės ūkis,
miškininkystė
ir žuvininkystė

Šaltinis: VALSTYBĖS UŽSAKOMŲ STUDIJŲ VIETŲ AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE PLANAVIMAS, ataskaita 2008 m.

Lietuvoje šių specialybių 2009/2010 m. :

- profesinėse mokyklose mokosi **4194**
- kolegijose studijuoja **1532**
- universitetuose studijuoja **543**

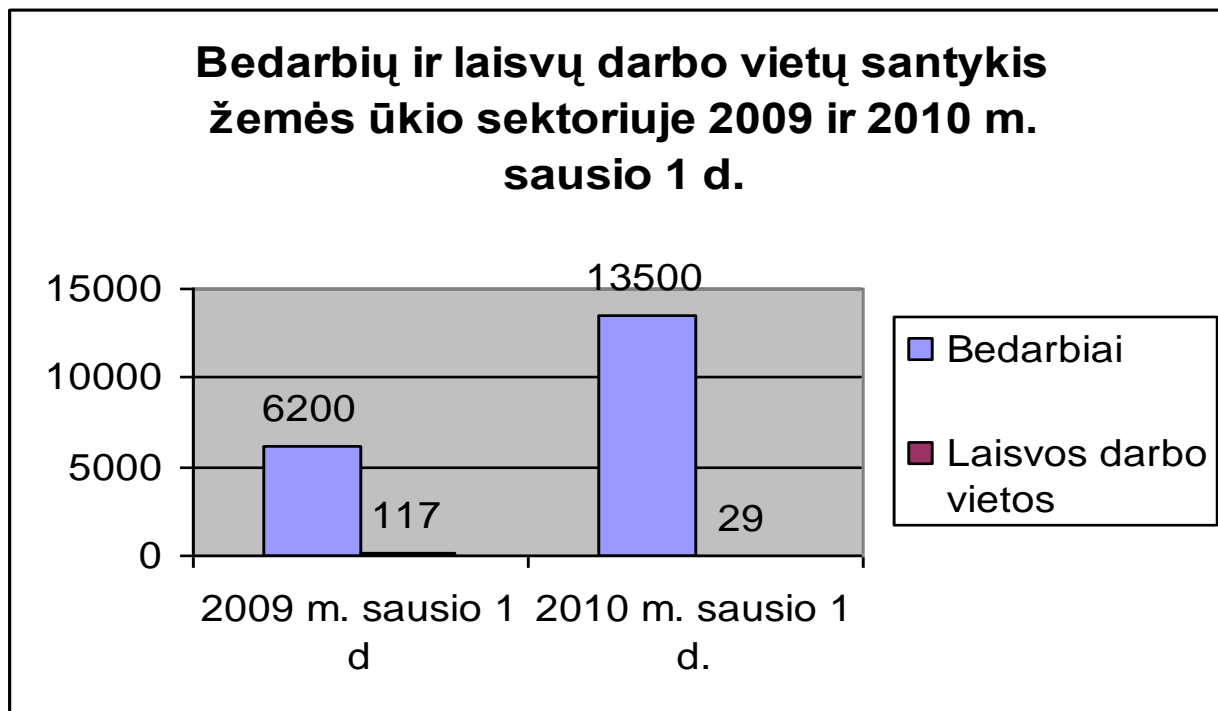

Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės darbuotojų pasiūlos/paklausos pagal profesijų grupes balansas 2009-2013 metams

Profesijų grupės	2009-2010 metai			2011-2013 m. metai		
	Naujų darbuotojų pasiūla metams	Naujų darbuotojų poreikis metams	Metinis balansas pasiūla + paklausa -	Naujų darbuotojų pasiūla metams	Naujų darbuotojų poreikis metams	Metinis balansas pasiūla + paklausa -
Iš viso pagal profesijų grupes	14600	6923	+ 7677	12040	9307	+ 2733
Vadovaujantis personalas, specialistai	1320	589	+ 731	1120	852	+ 268
Įrenginių ir mašinų operatoriai	570	1612	- 1042	480	1810	- 1330
Kvalifikuoti ž. ū. ir žuvininkystės darbininkai	9650	3602	+ 6048	7960	4600	+ 3360
Nekvalifikuoti darbininkai	3060	1120	+ 1940	2480	2045	+ 435

Darbo vietų poreikis

Lietuvos darbo biržos duomenys apie žemės ūkio sektoriaus laisvų darbo vietų ir bedarbių santykį

Išvados dėl specialistų rengimo

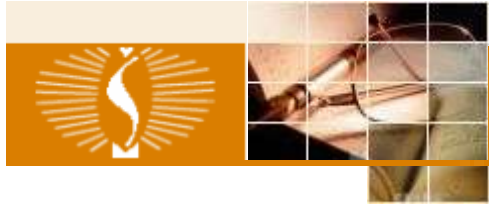
- Mokymo ir studijų programos, susijusios su žemės ūkiu, nepopuliarios, stojančiųjų į jas skaičius mažėja;
- Žemės ūkio sektoriaus darbo jėgos pasiūla viršija paklausą. Šis atotrūkis yra vienas didžiausių palyginus su kitais šalies ūkio sektoriais.
- Turimais duomenimis profesinio mokymo absolventų skaičius mažėja, o baigusių aukštąsias mokyklas – didėja. Rinkoje šiai dienai vyrauja darbininkiškos darbo vietos.

[Pagal 2008 m. Profesinio mokymo metodikos centro veiklos ir švietimo rodiklių analizės ataskaitą "Gebėjimų paklausos ir pasiūlos stebėseną"]

Žemės ūkio specialistų rengimo iššūkiai

- Matomas kvalifikuotų specialistų, gebančių prisitaikyti prie šiuolaikinių žemės ūkio realijų, maštančių moderniai ir turinčių verslumo įgūdžių, poreikis (LBD duomenimis, lyginant 2008 ir 2009 m. IV ketvirčius kvalifikuotų žemės ūkio specialistų poreikis išaugo nuo 0,6 iki 0,8 proc.);
- Darbo našumas žemės ūkio sektoriuje mažesnis nei kituose ūkio sektoriuose, todėl pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas ne rengiamų specialistų skaičiaus didinimui, o jų rengimo kokybės gerinimui;
- ŠMM sukūrė palankias sąlygas studijų programų atnaujinimui. Nacionalinėje studijų programoje numatytos tiek studijų programų turinio, tiek ir aukštųjų mokyklų materialinės bazės atnaujinimas, dėstytojų kvalifikacijos tobulinimas.

Lietuvos Respublikos
švietimo ir mokslo ministerija

Žemės ūkio mokslų plėtra

Žemės ūkio mokslai vykdomi:

- Lietuvos veterinarijos akademijoje
- Lietuvos žemės ūkio universitete
- Lietuvos miškų institute
- Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institute
- Lietuvos žemdirbystės institute
- LVA Gyvulininkystės institute
- LVA Veterinarijos institute

Lietuvos miškų institutas, Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas ir Lietuvos žemdirbystės institutas nuo š.m. sausio 1 d. susijungė į **Agrarinių ir miškų mokslų centrą.**

Žemės ūkio mokslų padėtis Lietuvoje

Įstaiga	Sąlyginių tyrėjų skaičius	Vieno instituto sąlyginio tyrėjo sukuriama institucijos žemės ūkio mokslų darbai (taškais)		Vieno sąlyginio tyrėjo sukuriamų žemės ūkio mokslų darbų (taškais) dalis nuo visų mokslų ir studijų institucijų sukuriamų biomedicinos mokslų darbų 2008 m. (%)	
		Taškai už žemės ūkio mokslų darbus	Vieno sąlyginio darbuotojo sukuriami taškai	Lėšos iš tarptautinių projektų, tūkst. Lt.	Lėšos, tenkančios vienam sąlyginiam darbuotojui, tūkst. Lt.
Lietuvos žemės ūkio universitetas	44,34	n.d.	n.d.	284,9	2,732
Lietuvos veterinarijos akademija	27,56	n.d.	n.d.	84,3	2,919
Lietuvos žemdirbystės institutas	90,46	1659,29	18,34	145,7	1,611
Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas	33,5	594,71	17,75	85,2	2,543
Lietuvos miškų institutas	25,5	121,05	4,75	105,91	4,153
LVA Gyvulininkystės institutas	26,25	45,66	1,74	35,2	1,341
LVA Veterinarijos institutas	13	0	0	6,3	0,485

Žemės ūkio mokslų lyderiai Lietuvoje

Vertinant mokslo veiklą pagal vieno instituto sąlyginio tyrėjo sukuriamus darbus:

- Žemės ūkio mokslų srityje Lietuvos žemdirbystės institutas ir Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas
- Biomedicinos mokslų srityje KTU ir KU, Lietuvos žemdirbystės institutas ir Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas

Pagal lėšas iš valstybinių ir nevalstybinių ūkio subjektų

- KTU, VU, LŽŪU
- LEI, FI

Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas ir Lietuvos žemdirbystės institutas užima vidutinę poziciją, tačiau Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas pagal lėšas tenkančias vienam sąlyginiam tyrėjui lenkia Lietuvos vidurkį

Pagal lėšas iš tarptautinių programų ir projektų

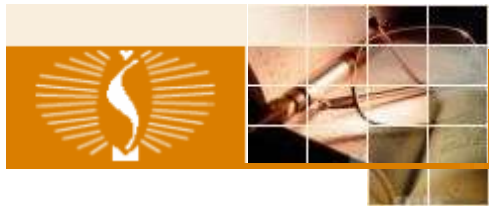
- Lietuvos žemdirbystės institutas ir Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas stipriai atsilieka nuo universitetų ir nuo visų mokslo ir studijų institucijų vidurkio

Gamtos išteklių ir žemės ūkio JTP: Investicijų į MTEP instrumentas

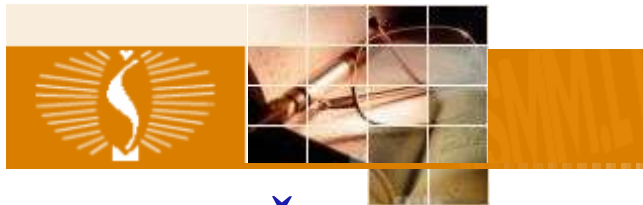
Žemės, miškų ir maisto ūkis (agrobiotechnologijos, bioenergetika, miškininkystė, biosistemų ir vandens inžinerija, maisto technologijos, gyvūnų mityba, sveikatingumas, maisto žaliavų sauga ir kokybė)

Slėnis	Projektai
“Nemunas”	<ul style="list-style-type: none">• Agrobiotechnologijų, miškininkystės, biomasės energetikos, vandens ir biosistemų inžinerijos MTEP centrų plėtra• Gyvūnų sveikatingumo, mitybos ir gyvūninių žaliavų mokslo ir studijų infrastruktūros plėtra• Maisto mokslo ir technologijų MTEP infrastruktūros plėtra
Jūrinis	<ul style="list-style-type: none">• Jūrinio slėnio branduolio sukūrimas ir studijų infrastruktūros atnaujinimas
“Santaka”	<ul style="list-style-type: none">• Atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos mokslo centro įkūrimas ir veiklą, susijusių su pažangių technologijų įsisavinimu ir naujų kūrimu, atsinaujinantiems ir alternatyviems energijos ištekliams panaudoti, vystymas
“Santara”	<ul style="list-style-type: none">• Jungtinio Gamtos tyrimų centro įkūrimas

Slėnis “Nemunas”

Pagrindiniai slėnio iniciatoriai	<ul style="list-style-type: none">• Lietuvos žemės ūkio universitetas;• Lietuvos veterinarijos akademija• Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės institutas• Lietuvos žemdirbystės institutas• Lietuvos miškų institutas	<ul style="list-style-type: none">• KTU Maisto institutas;• UAB „Arvi“ ir ko;• UAB koncernas „Achemos grupė“• UAB “Kauno grūdai”• UAB “Utenos mėsa” ir kiti privatūs partneriai
Mokslinių tyrimų kryptys	<ul style="list-style-type: none">• Agrobiotechnologija, bioenergetika ir miškininkystė• Maisto technologijos, sauga ir sveikatingumas	
Pagrindiniai projektai	Žemės ir miškų jungtinis tyrimų centras LŽŪU ir LVA centrai Komunikavimo ir technologijų perdavimo centras Gyvūnų veislinės vertės nustatymo ir parodų-aukciono centras	
Lėšų poreikis	Apie 195 mln. Lt.	
Tyrėjų skaičius	Apie 600	

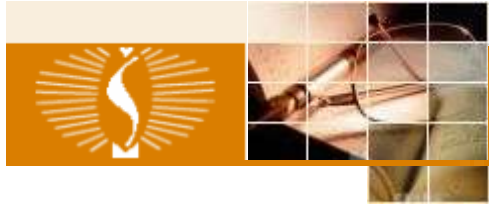
Žemės, miškų ir maisto ūkio NKP: rezultatai

Projektas „Žemės ūkio tematika I ir II pakopos studijų programų tobulinimas ir dėstytojų kompetencijų ugdymas“ (ŽŪ-SPDK).	
Parengtos/atnaujintos I ir II pakopų studijų programos. (<i>Biomosės inžinerija, Gyvūninių išteklių valdymas, Biomosės energetika, Maisto žaliavų kokybė ir sauga, Veterinarinė medicina, Žemės ūkio ekonomika</i>)	6
Studentų skaičius	125
Dėstytojų stažuotės	24
Dėstytojų (neformaliojo švietimo progr.) skaičius	150
Projekto vertė	2,5 mln. Lt
Projektas „Žemės ūkio tematikos tyrėjų kvalifikacijos tobulinimas, kompetencijų ugdymas bei mobilumo skatinimas“	
Stebėsenos rodikliai:	
Atnaujintos III pakopos studijų programos	4
Tyrėjų ir doktorantų skaičius (tobulins kvalifikaciją)	90
Doktorantai ir tyrėjai (dalyvaus mobilumo priemonėse)	36
Projekto vertė	1,25 mln. Lt

Iššūkiai

- Plėtoti mokslo – verslo bendradarbiavimą
- Stiprinti studijų, mokslo ir verslo integraciją siekiant šalies ūkio augimo
- Skleisti gerosios partnerystės pavyzdžius
- Sėkmingai įgyvendinti ES SF projektus
- Parengti ir įgyvendinti nacionalines programas:
 - Lietuvos ekosistemos: klimato kaita ir žmogaus poveikis;
 - Sveikas ir saugus maistas

Lietuvos Respublikos
švietimo ir mokslo ministerija

Dėkoju už dėmesį